

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

Ул. Даме Груев бр. 12, 1000 Скопје,

Министер за финансии, г-дин Фатмир Бесими

**ЗАБЕЛЕШКИ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА НА
ЗАКОНОТ ЗА ИГРИ НА СРЕЌА И ЗАБАВНИ ИГРИ**

Почитувани,

Со овој допис, Ви се обраќаме во врска со Предлог законот за измени и дополнувања на Законот за игри на среќа и забавни игри (во понатамошниот текст „Предлог“), објавен во Националниот електронски регистар на прописи на Република Северна Македонија.

Индустријата за игри на среќа во сите развиени држави претставува многу важен извор на приходи за државните буџети, генератор е на раст на бројот на работни места за професионалци од различни образовни профили, а посредно позитивно влијае врз другите индустрии и го поттикнува нивниот развој (пред се туризмот, ИТ и електронска индустрија и услужните дејности). Токму поради тоа, многу внимателно се разгледуваат механизмите со кои се зголемува полнењето на буџетот, а истовремено се стимулираат домашните приредувачи на игри на среќа да го унапредат и прошират работењето на сопствените и другите пазари, што дополнително доведува до уште поголеми приноси во буџетот.

Имајќи ги предвид горенаведените цели, како увидот во споредливи законски решенија и примери на добра практика во земјите на Европската унија, промената на регулативата од областа на игрите на среќа треба да овозможи:

- Систематско и сеопфатно регулирање на пазарот на игри на среќа;
- Елиминација на неовластено организирање на сите видови игри на среќа;
- Сузбивање на сивата економија во оваа област;
- Поттикнување на здрава пазарна конкуренција;
- Квалитетен развој на полето на игри на среќа;
- Стабилни приходи во буџетот на Република Северна Македонија врз основа на надоместоци од игри на среќа.

Затоа, чувствуваме потреба и обврска да укажеме на недореченоста и штетноста на одредени предложени одредби, кои не само што нема да придонесат за поголем прилив во буџетот и да го намалат малолетничкото коцкање, туку, исто така, ќе доведат до укинување на работни места и престанок на работата на приредувачите.

Оддалеченост од образовни институции (основни и средни училишта)

На прво место, станува збор за одредбите од Предлог законот со кои се воведува задолжителна оддалеченост на уплатно-исплатните места на обложувалниците, автомат клубовите и објектите каде што се организира томбола од затворен тип, како и електронски игри на среќа, од најмалку 500 (петстотини) метри од образовни институции - основни и средни училишта. Сите странски истражувања (**студијата на Институтот за ментално здравје од Торонто, студија на Метрополитен универзитетот во Манчестер и други**) укажуваат дека не постои влијание на оддалеченоста врз порастот на учеството на малолетници во игрите на среќа. Резултатите од истражувањето покажаа дека присуството на места за коцкање и обложување не влијаат на фреквенцијата на коцкање и развојот на самата патологија. Резултатите од овие истражувања се преточени во законодавната практика на повеќето земји, кои не поставуваат ограничувања на оддалеченоста, туку превенцијата се врши со целосна забрана за влез за малолетници и големи казни за прекршителите.

Со постојниот Закон за игри на среќа и забавни игри („Службен весник на Република Македонија“, бр. 24/11, 51/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 61/15, 154/15, 23/16 и 178/16 - во понатамошниот текст: „Закон“), прашањето за забрана за учество на малолетници (како и влез во објекти - казина, простории каде што се организира томбола од затворен тип, обложувалници и автомат клубови) веќе е строго регулирано со став 1, член 20 од Законот, кој пропишува дека „лицата под 18 години не можат да учествуваат во игри на среќа“, и дополнително со став 3 од истиот член според кој „на лица на возраст под 18 години не им е дозволено да влезат во казина, во простории каде што се организира томбола од затворен тип, во обложувалници и во автомат клубови“. Законодавецот исто така пропишува и обврска на приредувачите на игри на среќа да спречат учество на лица на возраст под 18 години во игри на среќа, како и високи казни за приредувачи на игри на среќа поради повреда на одредбата од член 20 од Законот за игри на среќа и забавни игри.

Тоа го отвора прашањето за потребата и оправданоста на оваа одредба во ситуација кога постојното законско решение целосно го регулира ова прашање и веќе постои правен основ и инструмент на државата за контрола и спречување на учество на лица под 18 години во игри на среќа. Според тоа, не може да се очекува дополнителен позитивен ефект од предложените измени и дополнувања на Законот за игри на среќа и забавни игри, со кои се воведува задолжителна оддалеченост на уплатните места на обложувалниците, автомат клубовите и објектите каде што се организира томбола од затворен тип и електронски игри на среќа од најмалку 500 (петстотини) метри од основните и средните училишта заради заштита на лицата на возраст под 18 години, а од друга страна, негативните ефекти од предложените измени во однос на приредувачите на игри на среќа и индиректно во однос на државата, се исклучително големи.

Со воведувањето на минимална оддалеченост на уплатните места од најмалку 500 (петстотини) метри од основните и средните училишта, на приредувачите на игри на среќа во автомат клубови и обложувалници **директно им се одзема правото на континуитет на работењето и вршењето на дејноста стекната врз основа на законот, односно од правото на работа и остварување на приходи од регистрирана дејност на места каде што приредувачот работи со години и каде ја стекнал довербата од своите клиенти.** Одредбите на Законот за изменување и дополнување на Законот за игри на среќа и забавните игри **не смеат да ги нарушат стекнатите права на приредувачите на игри на среќа. Имено приредувачите на игри на среќа, организираат игри на среќа врз основа на Законот за игри на среќа и забавните игри и**

одобрување од Министерството за финансии за локацијата на автомат клуб или уплатно-исплатното место за обложувалница. Со цел почитување на начелата за правна сигурност, Министерство за Финансии и Собранието на Република Северна Македонија не се овластени да пропишуваат одредби со кои ретроактивно ги регулираат просторните услови за отварање на автомат клуб и уплатно-исплатни места во обложувалница, односно немаат право на пропишување оддалеченост од најмалку 500 (пет стотина) метри од основни и средни училишта за веќе постоечките деловни простории и уплатно-исплатни места, т.е. деловните простории и уплатно-исплатните места во кои веќе се приредуваат игри на среќа.

Предложените измени и дополнувања на Законот за игри на среќа и забавни игри во врска со оддалеченоста на автомат клубовите, односно уплатните места на обложувалниците, од образовните институции ќе резултираат во затворање на голем број деловни единици и укинување на стотици работни места. Оваа одредба, која несомнено води кон гасење на стопански субјекти, го губи целото значење кога ќе се земе предвид дека малолетничката популација секогаш ќе настојува да најде начин да учествува во игри на среќа и дека целосна превенција може да се изврши само со доследно спроведување, како што претходно истакнавме, на забраната за влез за малолетници и високи казни за прекршителите.

Понатаму, при изготвувањето на Законот за измени и дополнувања на Законот за игри на среќа и забавни игри, не само што не беа земени предвид негативните импликации и последиците кои ваквите измени неизбежно ќе ги предизвикаат кај приредувачите на игри на среќа во автомат клуб и во општеството во целина, туку не се водело сметка ни за реалната ситуација на територијата на Република Северна Македонија.

Имено, предложеното воведување на минимална оддалеченост како ограничувачка мерка за автомат клубови и обложувалници е невозможно и неизводливо на терен, односно очигледно е дека при изработката на Предлог законот не се земал предвид фактот дека во помалите градови во Република Северна Македонија, кои имаат една главна улица и неколку споредни, образовните институции се наоѓаат во централниот дел на градот, каде што истовремено се лоцирани и деловните објекти, со што целосно спречува отворање на уплатни места во сите мали градови низ Република Северна Македонија.

Покрај тоа, кога се работи за градот Скопје, имајќи ја предвид густината на населението, површината на градот и неговата изграденост, особено присуството на голем број образовни институции, неспорно е дека не постои простор каде приредувачите на игри на среќа во автомат клубови или обложувалници би можеле да отвораат уплатно – исплатни места.

II

Износ на посебната давачка за приредување на игри на среќа во автомат клуб

Во членот 19 од Предлог законот, со кој се врши измена на пресметката на посебната давачка за приредување на игри на среќа во автомат клуб, предложениот став (1) треба да се избрише во целост, од причина што предложените измени во пресметката и плаќањето на посебната давачка за приредувачите на игри на среќа во автомат клуб би значеле дополнително фискално оптеретување за приредувачите на игри на среќа во автомат клуб во денешни услови, како и околности предизвикани од здравствената состојба во земјата, односно епидемијата на заразната болест КОВИД-19, предизвикана од вирусот САРС-КоВ-2, како резултат на што целата индустрија на игри на среќа е на работ на опстанок и скоро и да нема деловна активност веќе

подолго од една година. Секое дополнително фискално оптоварување значително би го загрозило работењето на целата индустрија на игри на среќа, бидејќи тоа би ја зголемило миграцијата на играчите кон нелегални приредувачи и ќе произведе негативни ефекти во однос на буџетските приходи на Република Северна Македонија.

Имајќи го во предвид исклучително високиот степен на достапност на интернетот и влијанието на оф-шор интернет приредувачите, потребно е да се води сметка дека нашето законодавство во областа на игрите на среќа е конкурентно и на регионално и на глобално ниво. Доколку нашите регулативи во овој домен не се конкурентни, домашната индустрија се гуши и пазарот неизбежно ќе им се препушти на странските оператори кои работат од зони со многу поповолни даночни третмани за приредувачите.

III

Рок за усогласување со одредбите од Законот

Рокот од една година од член 32 и член 33 од Предлог законот е прекраток и може да има негативни ефекти за опстанокот на приредувачите на игри на среќа. Предлагачот на прописот треба да се изјасни дали го анализирал овој многу веројатен негативен ефект, односно можноста приредувачите на игри на среќа да се прилагодат на новите услови на работењето во тек на една година, што би подразбирало рокот да се продолжи од една на **две години** од датумот на стапување на сила на Законот за изменување и дополнување на Законот за игри на среќа и забавни игри.

Покрај тоа, сметаме дека **ограничувањето во поглед на оддалеченоста на автомат клубовите или обложувалниците од основните и средните училишта** не треба да се применува за локации за кои приредувачот имал одобрение за приредување на игри на среќа во автомат клубови, односно приредување на игри на среќа во обложувалници, пред почетокот на примената на Законот за изменување и дополнување на Законот за игри на среќа и забавни игри. Правата на инвеститорите врз основа на вложените средства се заштитени со Уставот на Република Северна Македонија, како и со договори склучени со земјите-членки на ЕУ од крајот на 1960-ти до денес, а чии принципи Република Северна Македонија е должна да ги спроведува, почнувајќи од Договорот за стабилизација и асоцијација, кој преставува рамка за односите меѓу Северна Македонија и Европската унија. Горенаведените прописи предвидуваат дека инвеститорите уживаат целосна правна сигурност и правна заштита во однос на правата и привилегиите стекнати со странски инвестиции и нивните права стекнати во моментот на инвестирање не можат да бидат укинати, поништени или намалени со дополнителни измени и дополнувања на законските и подзаконските акти.

Инвестициите се важен фактор за раст и работни места и се клучни за создавање и одржување на дејноста, создавајќи не само нови можности на пазарот, туку и додадена вредност, работни места и приходи. Предложените измени имаат спротивен ефект, загрозувајќи ја безбедноста на инвестициите и испраќајќи лоша порака до другите стопански гранки.

Несоодветните решенија од Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за игри на среќа и забавни игри, доколку бидат усвоени, ќе поттикнат гасење на законските приредувачи на игри на среќа во автомат клуб, преминување на играчите на сивиот пазар и со тоа помали приходи во буџетот. Патем, еден од најзначајните проблеми на пазарот на игри на среќа во Република Северна Македонија е постоењето на нелегален пазар. Таков пазар „де факто“ постои, а прашањето е само колку е голем и од што зависи неговата големина. Оптоварувањата кои би

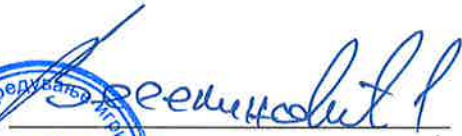
биле воведени за приредувачите, целосно би го промениле деловното окружување на штета на приредувачите на игри на среќа и би довеле до непоправливи штетни последици за сите субјекти врз кои би биле применети такви решенија, а сите заедно негативно ќе влијаат на целокупниот економски и социјален амбиент.

Во Скопје, 12.04.2021 година

Скопје

Друштво за приредување игри на среќа

КАЗЗИНО МОЗЗАРТ ДОО

Слободан Веселиновиќ, управител

